
OFFERYNNAU STATUDOL
CYMRU

2025 Rhif 1257 (Cy. 202) (C. 63)

**IECHYD A GOFAL
CYMDEITHASOL, CYMRU**

Gorchymyn Deddf Iechyd a Gofal
Cymdeithasol (Cymru) 2025
(Cychwyn Rhif 1 a Darpariaethau
Trosiannol a Darpariaethau Arbed)
2025

NODYN ESBONIADOL

(Nid yw'r nodyn hwn yn rhan o'r Gorchymyn)

Hwn yw'r Gorchymyn Cychwyn cyntaf sydd wedi ei wneud gan Weinidogion Cymru o dan Ddeddf Iechyd a Gofal Cymdeithasol (Cymru) 2025 (dsc 1) (“y Ddeddf”).

Mae erthygl 2(1) yn dwyn i rym, ar 1 Ionawr 2026, y darpariaethau a bennir yn yr erthygl honno.

Mae erthygl 2(2) yn dwyn i rym, ar 1 Ebrill 2026, y darpariaethau a bennir yn yr erthygl honno.

Mae erthygl 2(3) yn dwyn i rym, ar 1 Gorffennaf 2026, y darpariaethau a bennir yn yr erthygl honno.

Mae erthygl 3(1) yn dwyn i rym, ar 1 Ionawr 2026, y darpariaethau a bennir yn yr erthygl honno.

Mae erthygl 3(2) yn dwyn i rym, ar 1 Ebrill 2026, y darpariaethau a bennir yn yr erthygl honno.

Mae erthygl 4 yn dwyn i rym, ar 1 Ionawr 2026, y darpariaethau a bennir yn yr erthygl honno.

Mae erthygl 5 yn gwneud darpariaethau trosiannol a darpariaethau arbed pan fo person ac eithrio awdurdod lleol yn gwneud cais i gofrestru fel darparwr gwasanaeth neu i amrywio ei gofrestriad er mwyn ychwanegu “gwasanaeth plant o dan gyfyngiad” (gwasanaeth cartref gofal a ddarperir yn gyfan gwbl neu'n bennaf i blant, gwasanaeth maethu neu wasanaeth llety diogel); neu er mwyn ychwanegu man, at ei gofrestriad presennol, y mae'r gwasanaeth plant o dan gyfyngiad yn cael ei ddarparu ynddo.

Pan fo cais o'r fath yn cael ei wneud ar 31 Mawrth 2026 neu cyn hynny ac nad yw'r cais wedi ei benderfynu cyn i adran 6A o Ddeddf Rheoleiddio ac Arolygu Gofal Cymdeithasol (Cymru) 2016 (dccc 2) ("Deddf 2016") ddod i rym ar 1 Ebrill 2026, mae'r cais i'w drin fel pe na bai'r gofyniad yn adran 6A(1) mewn grym eto. Yn unol â hynny, pan fo cais yn cael ei ganiatáu, mae'r darpariaethau yn Atodlen 1A i Ddeddf 2016, gan gynnwys y darpariaethau trosiannol ym mharagraff 2 o Atodlen 1A, yn gymwys i'r darparwr gwasanaeth mewn cysylltiad â'r gwasanaeth, neu mewn cysylltiad â man, sy'n destun y cais.

Dygwyd y darpariaethau a ganlyn o'r Ddeddf i rym gan adran 29(1) o'r Ddeddf honno ar 25 Mawrth 2025, sef drannoeth y diwrnod y cafodd y Ddeddf y Cydsyniad Brenhinol—

- (a) yn Rhan 1—
 - (i) adrannau 1, 16, 21 a 22 (i'r graddau y mae'n ymwneud â pharagraff 3(b) o Atodlen 1);
 - (ii) paragraffau 2(1) a (6), 3(b), 5(1) a (4), 7(1), (3), (4), (14) a (15) o Atodlen 1;
- (b) yn Rhan 2, adrannau 23 a 26;
- (c) Rhan 3.

OFFERYNNAU STATUDOL
CYMRU

2025 Rhif 1257 (Cy. 202) (C. 63)

**IECHYD A GOFAL
CYMDEITHASOL, CYMRU**

**Gorchymyn Deddf Iechyd a Gofal
Cymdeithasol (Cymru) 2025
(Cychwyn Rhif 1 a Darpariaethau
Trosiannol a Darpariaethau Arbed)
2025**

Gwnaed

28 Tachwedd 2025

Mae Gweinidogion Cymru, drwy arfer y pwerau a roddir iddynt gan adran 29(2) a (3) o Ddeddf Iechyd a Gofal Cymdeithasol (Cymru) 2025(1), yn gwneud y Gorchymyn a ganlyn.

Enwi a dehongli

1.—(1) Enw'r Gorchymyn hwn yw Gorchymyn Deddf Iechyd a Gofal Cymdeithasol (Cymru) 2025 (Cychwyn Rhif 1 a Darpariaethau Trosiannol a Darpariaethau Arbed) 2025.

(2) Yn y Gorchymyn hwn—

ystyr “Deddf 2006” (“*the 2006 Act*”) yw Deddf y Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Cymru) 2006(2);

ystyr “Deddf 2014” (“*the 2014 Act*”) yw Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014(3);

ystyr “Deddf 2016” (“*the 2016 Act*”) yw Deddf Rheoleiddio ac Arolygu Gofal Cymdeithasol (Cymru) 2016(4);

ystyr “y Ddeddf” (“*the Act*”) yw Deddf Iechyd a Gofal Cymdeithasol (Cymru) 2025.

(1) 2025 dsc 1.

(2) 2006 p. 42.

(3) 2014 dccc 4.

(4) 2016 dccc 2.

Darpariaethau sy'n ymwneud â darparu gwasanaethau gofal cymdeithasol i blant: cyfyngiadau ar elw

2.—(1) Daw'r darpariaethau a ganlyn o'r Ddeddf i rym ar 1 Ionawr 2026—

- (a) adran 3(1) a (2) (ceisiadau i gofrestru mewn cysylltiad â gwasanaethau plant o dan gyfyngiad),
- (b) adran 4 (cofrestru mewn cysylltiad â gwasanaeth plant o dan gyfyngiad: trefniadau trosiannol)—
 - (i) is-adran (1);
 - (ii) is-adrannau (2) a (3), ond dim ond i'r graddau y maent yn mewnosod paragraff 4(4) o Atodlen 1A yn Neddf 2016,
- (c) adran 7 (darparwyr gwasanaethau plant o dan gyfyngiad: yr wybodaeth a gynhwysir mewn datganiad blynyddol),
- (d) adran 8(1) a (2) (amrywio neu ganslo cofrestriad fel darparwr gwasanaeth plant o dan gyfyngiad), ac
- (e) adran 11 (dyletswydd i lunio a chyhoeddi cynllun digonolrwydd blynyddol) i'r graddau y mae'n mewnosod is-adran (3)(f) o adran 75A yn Neddf 2014.

(2) Daw'r darpariaethau a ganlyn o Ddeddf 2025 i rym ar 1 Ebrill 2026—

- (a) adrannau 2 i 10 i'r graddau nad ydynt eisoes mewn grym, a
- (b) adran 12 (dyletswydd i sicrhau llety: adrodd), i'r graddau y mae'n mewnosod adran 75D(a) yn Neddf 2014.

(3) Daw'r ddarpariaethau a ganlyn o Ddeddf 2025 i rym ar 1 Gorffennaf 2026: adran 11 i'r graddau y mae'n mewnosod is-adrannau (1), (2), (3)(a) ac (e) o adran 75A, ac adrannau 75B a 75C yn Neddf 2014.

Darpariaethau amrywiol sy'n ymwneud â gwasanaethau gofal cymdeithasol, gweithwyr gofal cymdeithasol a swyddogaethau gofal cymdeithasol awdurdodau lleol

3.—(1) Daw'r darpariaethau a ganlyn o'r Ddeddf i rym ar 1 Ionawr 2026—

- (a) adran 14(2)(c) (dyletswydd i gyflwyno a chyhoeddi datganiad blynyddol),
- (b) adran 15 (cais i ganslo cofrestriad darparwr gwasanaeth: yr wybodaeth sydd i'w darparu),
- (c) is-baragraffau (2) a (5) i (8) o baragraff 7 o Atodlen 1, ac adran 22 (gofal cymdeithasol: mân ddiwygiadau a

diwygiadau canlyniadol) i'r graddau y mae'n ymwneud â'r is-baragraffau hynny,

(d) adran 20 (taliadau uniongyrchol ym maes gofal cymdeithasol)—

(i) is-adran (1);

(ii) is-adran (2)(a);

(iii) is-adran (2)(c) a (d), ond dim ond i'r graddau y mae'n cychwyn paragraffau 1, 2 a 6 i 8 o Atodlen A1 i Ddeddf 2014, ac

(e) paragraff 5(3)(d) o Atodlen 1.

(2) Daw'r darpariaethau a ganlyn o'r Ddeddf i rym ar 1 Ebrill 2026—

(a) adran 14 i'r graddau nad yw eisoes mewn grym,

(b) adran 17 (gwybodaeth, arolygiadau ac ymchwiliadau), ac eithrio is-adran (3),

(c) adran 19 (achosion addasrwydd i ymarfer: pwerau i estyn gorchmynion interim),

(d) is-baragraffau (9) i (13) o baragraff 7 o Atodlen 1, ac adran 22 i'r graddau y mae'n ymwneud â'r is-baragraffau hynny,

(e) adran 20 i'r graddau nad yw eisoes mewn grym, ac

(f) paragraffau 3, 4(1) a (3), 5 a 6 o Atodlen 1, ac adran 22 i'r graddau y mae'n ymwneud â'r paragraffau hynny, i'r graddau nad ydynt eisoes mewn grym.

Darpariaethau sy'n ymwneud â gofal iechyd

4. Daw'r darpariaethau a ganlyn o'r Ddeddf i rym ar 1 Ionawr 2026—

(a) adran 24 (taliadau uniongyrchol am ofal iechyd), a

(b) paragraffau 1 i 3 a 5 i 6 o Atodlen 2, ac adran 25 (taliadau uniongyrchol am ofal iechyd: mân ddiwygiadau a diwygiadau canlyniadol) i'r graddau y mae'n ymwneud â'r paragraffau hynny.

Darpariaethau trosiannol a darpariaethau arbed

5. Yn yr erthygl hon mae i'r termau a ganlyn, a restrir yn y drefn y maent yn ymddangos yn yr erthygl hon, yr un ystyr ag yn Neddf 2016—

“awdurdod lleol”(1);

(1) 2016 dccc 2, adran 189.

- “gwasanaeth cartref gofal”(1);
- “gwasanaeth maethu”(2);
- “gwasanaeth llety diogel”(3);
- “gwasanaeth rheoleiddiedig”(4);
- “y tribiwnlys”(5).

(2) Mae’r erthygl hon yn gymwys pan fo person ac eithrio awdurdod lleol, ar 31 Mawrth 2026 neu cyn hynny, yn gwneud cais—

- (a) i gofrestru fel darparwr gwasanaeth mewn cysylltiad ag—
 - (i) gwasanaeth cartref gofal a ddarperir yn gyfan gwbl neu’n bennaf i blant,
 - (ii) gwasanaeth maethu, neu
 - (iii) gwasanaeth llety diogel;
- (b) i amrywio cofrestriad y darparwr gwasanaeth er mwyn darparu un neu ragor o’r gwasanaethau rheoleiddiedig a bennir yn is-baragraff (a)—
 - (i) nad yw’r darparwr gwasanaeth eisoes wedi ei gofrestru i’w ddarparu neu i’w darparu, neu
 - (ii) mewn man, o fan neu mewn perthynas â man nad yw eisoes wedi ei bennu yng nghofrestriad y darparwr mewn perthynas â’r gwasanaeth hwnnw.

(3) Pan na fo cais y cyfeirir ato ym mharagraff (2) wedi ei benderfynu gan Weinidogion Cymru cyn 1 Ebrill 2026—

- (a) mae’r cais i’w drin fel pe na bai adran 6A(1) o Ddeddf 2016 mewn grym eto, a
- (b) os caniateir y cais, mae’r darparwr gwasanaeth i gael ei drin at ddibenion adran 6C o Ddeddf 2016 ac Atodlen 1A iddi fel pe bai’r cais wedi ei ganiatáu cyn i adran 6A(1) o Ddeddf 2016 ddod i rym.

(4) At ddibenion paragraff (3) o’r erthygl hon, mae cyfeiriad at gais yn cael ei ganiatáu yn cynnwys penderfyniad gan y tribiwnlys i ganiatáu’r cais ar apêl.

Dawn Bowden

Y Gweinidog Plant a Gofal Cymdeithasol, o dan awdurdod Jeremy Miles, Ysgrifennydd y Cabinet dros Iechyd a Gofal Cymdeithasol, un o Weinidogion Cymru.
28 Tachwedd 2025

(1) 2016 dccc 2, adran 2, a pharagraff 1 o Atodlen 1.
 (2) 2016 dccc 2, adran 2, a pharagraff 5 o Atodlen 1.
 (3) 2016 dccc 2, adran 2, a pharagraff 2 o Atodlen 1.
 (4) 2016 dccc 2, adran 2, a Atodlen 1.
 (5) 2016 dccc 2, adran 189.